

Az ítélet felé

Luk. 12,54-59.

Szentháromság ünnepe u. 25. vasárnap

1953. november 22.

A mai vasárnap az egyházi esztendő utolsó vasárnapja. Az utolsó vasárnapon az egyház az utolsó dolgokra akar figyelmeztetni. Az ember nem szereti az utolsó dolgokra való figyelmeztetést. Szereti az utolsó dolgokra való gondolást utójára hagyni. Úgy van vele, mint a kellemetlen levéllel, amit meg kellene írnia. Mindig félretolja, mindig máskorra hagyja. Vannak azonban igazságok, amelyek kellemetlenek ugyan, de szükségesek és hasznosak. Ezek közé tartozik az utolsó dolgokról szóló tanítás is. Ezért nem mulaszt el az egyház egyetlen esztendőt sem, hogy ne beszéljen ezekről a dolgokról.

1. A felolvasott ige első tanítása az, hogy mi úton vagyunk.

Jézus az életet egy úton való járáshoz hasonlítja. Közismert kép. Sokszor idézgetjük, hogy jövevények és vándorok vagyunk ezen a földön. Énekeljük is. Utas vagyok e világban. Gondolatainkat azonban ezekben az idézetekben inkább az idegenség állapota ragadja meg. Idegenek vagy - amint az egyik bibliafordítás mondja - gyarmatosok vagyunk e világban. Elsodort hazulról az élet, s most távol hazánktól kell keresnünk kenyerünket. Ez mind igaz, de hiányzik belőle valami: az, amit Jézus az út képében szemléltet: a mozgalmasság. Mi úton vagyunk, ahol nincs megállás. Sodortatunk. Lábunk alatt zakatol az idő kereke, mint a vonat utasa alatt a vonaté, mely száguld vele egyre tovább. Olyanok vagyunk, mint a folyóba hullott levél. Elkap és sodor minket az ár egyre közelebb a nagy óceán felé.

Hová megyünk? A halálba. Nem tudom, hol, de valahol megvan már az a kis földdarab, amelyben az én síromat fogják megásni, s folyik az idő, a sírhoz minden óra közelebb visz. Megállíthatatlanul úton vagyunk megásott, vagy megásandó sírunk felé. Egyikünk előtt talán még hosszú út van, másikunk talán már holnap bekanyarodik a temető kapuján. Ez az, amit soha senki sem tud kiszámítani, de amire újra meg újra figyelmeztet az Isten. Mint ahogy a tenger felől jövő, s a nyugati égbolton feketéllő felhő bejelenti az esőt, vagy az egyenlítő tájékaról jövő déli szél a közelgő kánikulát, úgy jelentik be ezek a jelek: Ember, készülj a halálra! Minden erőfogyás, amit tárgyilagosan, de ijedten állapítasz meg magadnál, minden betegség, mely lever a lábadról, minden gyászjelentés, amit a kezvedbe veszel, minden temetési menet, amely szembe jön veled, minden megásott sír, mely mellett elhalad az utad, mind ezt mondja: Készülj a halálra, mert úton vagy feléje! Mosolygós gyermek, kinek még játék az élet, készülj a halálra! Délceg ifjú, aki úgy érzed, hogy beláthatatlan távlatokban most bontakozik ki előtted az élet, készülj a halálra! Ember, ki tele vagy nagy tervekkel, számítsd be terveid közé a

halált is! Úton vagyunk, s az élet útja a temetőkapu felé kanyarodik és a sírverembe zuhan alá.

2. *Az út végén bíró vár*

Ez az ige második üzenete. Az élet útja a sírverembe torkollik ugyan bele, de nem a sírverem a vég. Nem valamibe visz bennünket, hanem valakihez a halál. A bíró elé. Ez a bíró épp oly kikerülhetetlen, mint a halál. „Elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet” (Zsidók 9,27). „Nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélő széke előtt” (II. Kor 5,10-a).

Ez a bíró mindentudó. Úgy olvas az életemben, mint valami nyitott könyvben. Mindent tud rólam az első gyermekcsínytól kezdve a legutolsó gonosz gondolatomig. Tudja azt is, amit senki más nem tud, amit mindeddig egészen koporsóm bezártáig sikerült titokban tartanom. Tudja azt is, amit már én magam is rég elfelejtettem. Teljesen ki vagyok neki szolgáltatva. Tagadásomra rápirít, s emlékezni kényszerít. Ez a bíró irgalmatlanul igazságos. A mai ige szerint előtte nem lehet védekezni, szájalomra és kíméletre nem számíthat a bűnös. Minden ügyben, mely eléje kerül, kíméletlenül osztja az igazságot. Amíg eléje nem kerül, addig elintézhető kegyelmi alapon, mikor azonban már eléje került, ott nincs többé szó és lehetőség kegyelemre.

Ennek a bírónak az ítélete az örök tömlőc. A kép teljessége kedvéért beszél ugyan Jézus arról, hogy az ítélet időtartama az az idő, amely alatt utolsó fillérig megfizetheti adósságát a bűnös, az egész beállítás azonban világossá teszi, hogy Jézus nem a szabadulás lehetőségét akarta ezzel feltárni hallgatói előtt, hanem épp azt akarta érzékeltetni, „hogy nem jössz ki onnét”. A tömlőc tehát az örök kárhozat.

Úton vagyunk tehát, de végeredményben nem a halál, hanem az „örökkévalóság” felé. S ebben az örökkévalóságban nemcsak a menny lehetőségére kell gondolnunk. Jézus olyan komoly valóságnak tekinti a kárhozatot, hogy a mai igében nem is beszél az örök üdvösségről, csak az örök tömlőcről, az örök kárhozatról.

3. *Ezen az úton útítársaink a panaszosok.*

A magyar bibliafordítás „ellenség” szóval jelöli meg az utitársunkat. Az ellenség szó azonban inkább valami harci képbe illenék be, Jézus pedig itt egy bírói tárgyalás képét használja. A bírósági tárgyaláson a másik fél nem mindig ellenségem, de mindig ellenfelem. Valaki, aki vádol engem. Panasza van rám. Valami elintézetlen ügyem van vele, s ennek elintézését keresi rajtam a bíróságnál. Ezért mondtuk, hogy ezen az úton úti társaink a panaszosok. Emberek, akiknek panasza van rám.

Körülnézek lelki szemeimmel az életúton, s egyszerre megtelik az út körültem a panaszosaimmal. Panasza van a szüleimnek, akiknek sok gondot okoztam. Panasza van a tanuló társaimnak, akiknek nem adtam Krisztushoz vezérlő barátságot. Panasza van a hitvestársamnak, aki nem mintázhatta rólam I. Kor. 13

himnuszát a szeretetről. Panasza van a gyermekeimnek, akik előtt nem tettem kívánatosá a hívő keresztyénséget. Panasza van a meg nem látogatott híveknek, az útbá nem igazított bűnösöknek. Panasza van az egyháznak, hogy nem lettem azzá, amiért imádkozott értem. És panasza van a leghűségesebb utitársamnak, Jézus Krisztusnak, hogy sokszor úgy bandukoltam mellette, mint az emmausi tanítványok, nem ismerve fel Őt.

Különbözők a panaszosok. Az egyik elbeszéli fűnek-fának, s velem is patáliát csap. A másik szótlánul hordozza, csak a szívéen tátong a kezem vagy a szavam által ütött seb, s elborult tekintete, alácsörgedező könnycseppje beszél a panaszáról. Az egyik talán gyűlöl is már, a másik csak szán. Minél jobban szeret valaki, annál érzékenyebb, s annál jobban fáj neki minden meg nem felelő magatartásom.

Te nem így látod? Talán arra gondolsz, hogy neked mennyi panaszod lehet másokra. Ne bújj el az ige kardja elől egyéni sérelmeid óvóhelyére. Az ige most nem erről beszél. Most az ellened felhozott panaszok a lecke. Lásd meg a panaszosok hatalmas ármádiáját, s gondolj arra, hogy én, a vádlott, a bepanaszolt, s a vádlók, a panaszosok beláthatatlan serege együtt menetelünk a nagy tárgyalásra a bíró elé, ahol rólam lesz szó!

4. Ezen az úton egy útfeladat van: megelőzni az ítéletet a megtéréssel.

Jézus a példában egy lehetőséget lát a tömlöctől való megmenekülésre. Meg kell előzni az ítéletet. Rendezni kell a bűneimet útközben. Ki kell békülnöm az ellenséggel, elégtételt kell szolgáltatnom a panaszosnak. Így úgy érkezünk meg a bíró elé, hogy nincs többé vádló és panaszos, következésképp nincs vádlott és bepanaszolt sem. Ennek azonban az előfeltétele, hogy el kell ítélnem önmagamat. El kell ismernem a panasz jogosságát. Önmagamtól kell megítélnem, hogy mi az igaz (57.v.), s el kell marasztalnom önmagamat. És ezt meg is kell vallanom. Aki önmagát elítéli, mielőtt Isten ítélete elé kerülne, azt Isten nem ítéli el. Istennek nem öröme az ítélet, hanem az, ha az ember önként szakít bűnével s megtisztul tőle. Ez a megtérés. Isten nem akarja a bűnösnek halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen.

Mindennek azonban időben kell megtörténnie. Rendelt ideje útközben van. Ezért úti feladat a megtérés. Júdás is megbánta bűnét, elítélte önmagát, de elkésett vele. Ezért összeveszett házastársak, elvetemült gyermekek, perlekedő testvérek, gyűlölködő szomszédok béküljete ki hamar, míg az úton vagytok, mert a kegyelmi idő nem tudni, meddig tart! Keressük Istent, amíg megtalálható! Térjünk meg, amíg a bíró elé nem kell állanunk!

Úgy gondolod, hogy ez az ige nagyon komor, s nincs benne semmi az evangélium derűjéből? Nem komor, csak komoly. Olyan komoly, mint amilyen komoly az Isten ítélőszéke előtt való megállásunk, az üdvösség vagy kárhozat kérdése. Éppen azért komoly, mert Isten nagyon szeret minket. Ezért szól minden figyelmeztetése. Mentő szeretet van minden figyelmeztetés mögött. Ez a mentő

szeretet még többre is képes, mint figyelmeztetésre. A Golgothára is képes. A Golgothán az történik, hogy a bíró kimondja az ítéletet, de a bűnös helyett önmagán hajtja azt végre. Ómaga megy a kárhozat tömlöcébe azért, hogy mi megmenekedjünk. Hogyne kellene sietni az ilyen Istenhez való megtéréssel!

Azt gondolod, hogy mindez nem szól neked? A mai lecke így kezdődik: Monda pedig a sokaságnak is. Nemcsak a tanítványoknak szól. Nézz egyszer szét a temetőben, s figyeld meg, hány fejfa alatt nyugszanak olyanok, akik ugyanabban az évben születtek, amelyben te is, vagy ugyanannyi éves korukban haltak meg, mint amennyi most te vagy, s akkor meglátod, hogy itt most nem elméleti kérdésekről volt szó, hanem egyenesen rólad, rólam, rólunk van szó! Ámen.